

Total No. of Printed Pages—7

5 SEM TDC DSE SNS (CBCS) 1 B (H/NH)

2 0 2 3

(November)

SANSKRIT

(Discipline Specific Elective)

(For Honours and Non-Honours)

Paper : DSE-1B

(Art of Balanced Living)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

SECTION—A

[Self-Presentation (Bṛhadāraṇyakopaniṣad)]

(Marks : 20)

1. Answer the following as directed : 1×3=3

তলত দিয়াবোৰ নিৰ্দেশ দিয়া অনুসৰি উত্তৰ লিখা :

(a) Which Veda does the *Bṛhadāraṇyakopaniṣad* belong to?

‘বৃহদাৰণ্যকোপনিষদ’ কোনখন বেদৰ অন্তৰ্গত ?

(2)

(b) How many Chapters are there in the *Bṛhadāraṇyakopaniṣad*?

‘বৃহদাৰণ্যকোপনিষদ’ত কেইটা অধ্যায় আছে?

(c) The *Bhāmātī Tīkā* of the *Bṛhadāraṇyako-paniṣad* was written by ৱংকৰাচাৰ্য/বাচস্পতিমিশ্ৰ.

(Write the correct answer)

‘বৃহদাৰণ্যকোপনিষদ’ৰ ‘ভামতী টীকা’ শংকৰাচাৰ্য/বাচস্পতিমিশ্ৰই লিখিছিল।

(শুদ্ধ উত্তৰটো লিখা)

2. (a) “আত্মা বা অৱে দ্ৰষ্টব্য ...”

Who is addressed by the word ‘অৱে’ here?

Who is the speaker of this?

1+1=2

উক্তবাক্যত ‘অৱে’ শব্দৰ দ্বাৰা কাক সম্বোধন কৰা হৈছে?
ইয়াৰ বক্তা কোন?

(b) What do শ্ৰৱণ, মনন and নিদিধ্যাসন mean?
Explain them.

10

শ্ৰৱণ, মনন আৰু নিদিধ্যাসন মানে কি? এইকেইটাৰ বিষয়ে
বহলাই লিখা।

Or / নাইবা

“মৈত্ৰেয়্যাत्मনি खल्वरे दृष्टे श्रुते मते विज्ञात इदं सर्वं विदितम्।”

Explain the significance of the above statement.

ওপৰৰ উক্তিটিৰ তাৎপৰ্য ব্যাখ্যা কৰা।

24P/146

(Continued)

(3)

3. Translate the following passage in the English or Assamese :

5

তলৰ অংশটি ইংৰাজী নাইবা অসমীয়াতলৈ অনুবাদ কৰা :

स होवाच—न वा अरे पत्युः कामाय पतिः प्रियो भवत्यात्मनस्तु कामाय पतिः प्रियो भवति । न वा अरे जायायै कामाय जाया प्रिया भवत्यात्मनस्तु कामाय जाया प्रिया भवति । न वा अरे पुत्राणां कामाय पुत्राः प्रिया भवन्त्यात्मनस्तु कामाय पुत्राः प्रिया भवन्ति ।

SECTION—B

[Concentration (Yogasūtra)]

(Marks : 35)

4. Give very short answers to the following : 1×2=2

তলত দিয়াবোৰৰ অতি চমু উত্তৰ লিখা :

(a) Who is the author of ‘Yogasūtra’?

‘যোগসূত্ৰ’ৰ ৰচক কোন?

(b) Derive the word ‘Yoga’.

‘যোগ’ শব্দৰ ব্যুৎপত্তি নিৰ্ণয় কৰা।

5. (a) How many ‘चित्तभूमि’s are mentioned in the व्यासभाष्य of ‘योगसूत्र’? What are they? 1+2=3

‘যোগসূত্ৰ’ৰ ‘ব্যাসভাষ্য’ত কেইপ্ৰকাৰ ‘চিত্তভূমি’ৰ উল্লেখ
কৰা হৈছে? সেইকেইটা কি কি?

24P/146

(Turn Over)

(4)

(b) What is अभ्यास? How can अभ्यास be made firm?
2+3=5

‘अभ्यास’ माने कि ? इयाक केनेके दृढ करिब पवा यय ?

(c) How many ‘पाद’s are there in the ‘योगसूत्र’?
What are they?
1+2=3

‘योगसूत्र’त केईटा ‘पाद’ आहे ? सेईकेईटा कि कि ?

6. Define ‘योग’ according to ‘योगसूत्र’. What is अष्टांगयोग?
Discuss.

2+10=12

‘योगसूत्र’ अनुसारि ‘योग’ब संज्ञा दिया । ‘अष्टांगयोग’ कि ?
आलोचना करा ।

Or / नाहवा

What is समाधि? How many types of समाधिस are there? Discuss them as you find in the ‘योगसूत्र’.

2+2+8=12

‘समाधि’ कि ? इ केईप्रकाब ? ‘योगसूत्र’त पोरा अनुसारि
एईविलाकब विषये एटि आलोचना आगवदोरा ।

7. Write short notes on any two of the following :

5×2=10

तलत दिगबोबब यि कोनो दुटाब ँपबत चयु टोका लिखा :
प्रमाण ; वैराय ; चित्तप्रसादन ।

24P/146

(Continued)

(5)

SECTION—C

[Refinement of Behaviour (Śrīmadbhagavadgītā)]

(Marks : 25)

8. Write very short answers of the following questions :
1×3=3

तलत दिया प्रश्नसमूहब अति चयु उत्तर लिखा :

(a) The Śrīmadbhagavadgītā is also known as the Gītapaniṣad.

(Write True or False)

‘श्रीमद्भगवद्गीता’क ‘गीतोपनिषद्’ बुलिओ कोरा हय ।

(शुद्ध ने अशुद्ध लिखा)

(b) The Gītā is a part of भीष्मपर्व / कर्णपर्व of the Mahābhārata.

(Choose the correct answer)

‘गीता’ ‘महाभारत’ब भीष्मपर्व / कर्णपर्वब अंश ।

(शुद्ध उत्तरटो वाचि उलिओरा)

(c) Which Chapter of the Śrīmadbhagavadgītā is called ‘कर्मयोग’?

‘श्रीमद्भगवद्गीता’ब कोनटो अध्यायब नाम ‘कर्मयोग’ ?

24P/146

(Turn Over)

(6)

9. “लोकेऽस्मिन् द्विविधा निष्ठा पुरा प्रोक्ता मयानघ ...”

Who is addressed as ‘अनघ’ here? What is ‘द्विविधा निष्ठा’ referred to here?

1+3=4

ইয়াত ‘অনঘ’ বুলি কাক সম্বোধন কৰা হৈছে? ইয়াত উল্লেখ কৰা ‘দ্বিবিধা নিষ্ঠা’ৰ দ্বাৰা কিহৰ কথা কোৱা হৈছে?

10. Discuss the concept of निष्काम कर्म as enumerated in the Śrīmadbhagavadgītā.

8

‘শ্ৰীমদ্ভগবদ্গীতা’ত ব্যাখ্যাত ‘নিষ্কাম কৰ্ম’ৰ ধাৰণা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

Or / নাইবা

Who is superior between सगुण and निर्गुण worshipper of God? Discuss according to ‘भक्तियोग’ how refinement in mental disposition and behaviour lead to devotion to Lord.

সগুণ আৰু নিৰ্গুণ উপাসকৰ ভিতৰত কোন শ্ৰেয়? ‘ভক্তিয়োগ’ত পোৱা অনুসৰি মানসিক ভাৱধাৰা আৰু আচাৰ-ব্যৱহাৰ সংস্কাৰ সাধনৰ জৰিয়তে কিদৰে ভগবদ্ভক্তিলৈ উত্তৰণ ঘটাব পাৰি, লিখা।

11. Explain with reference to the context any one of the following :

6

प्रसन्न-सङ्गति दर्शाहि तलत दिया वि कोनो एटा व्याख्या कवा :

(a) नियतं कुरु कर्म त्वं कर्म ज्यायो ह्यकर्मणः।

हारीरयात्रापि च ते न प्रसिद्ध्येदकर्मणः॥

(b) कर्मणैव हि संसिद्धिमास्थिता जनकादयः।

लोकसंग्रहमेवापि सम्पश्यन् कुर्तुमर्हसि॥

24P/146

(Continued)

(7)

12. Fill in the blanks of the following verse :

4

তলত দিয়াবোৰৰ খালী ঠাই পূৰণ কৰা :

ধৰ্মক্ষেত্ৰে _____ সমবেতা _____ ।

_____ পাণ্ডবাস্থৈব _____ সঞ্জয় ॥

24P—600/146 5 SEM TDC DSE SNS (CBCS) 1 B (H/NH)